

๕. ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ด้านศิลปกรรม)

ชื่อโครงการ/กิจกรรม/กลุ่ม **ว่าวธนู (สะนู)**

ข้อมูลส่วนตัวผู้ดำเนินการภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ - นามสกุล

นายอาคม พลศิริ

สถานที่ตั้ง

เลขที่ ๖๐ หมู่ที่ ๑๒ บ้านดอนสวน ตำบลท่าขอนยาง
อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด มหาสารคาม

ชื่อผู้ประสาน

นางสาววิชชุดา มาลาหอม

เบอร์โทรศัพท์ที่ใช้ในการติดต่อ ๐๖๓ - ๗๖๐๕๕๕๖

ว่าวธนู

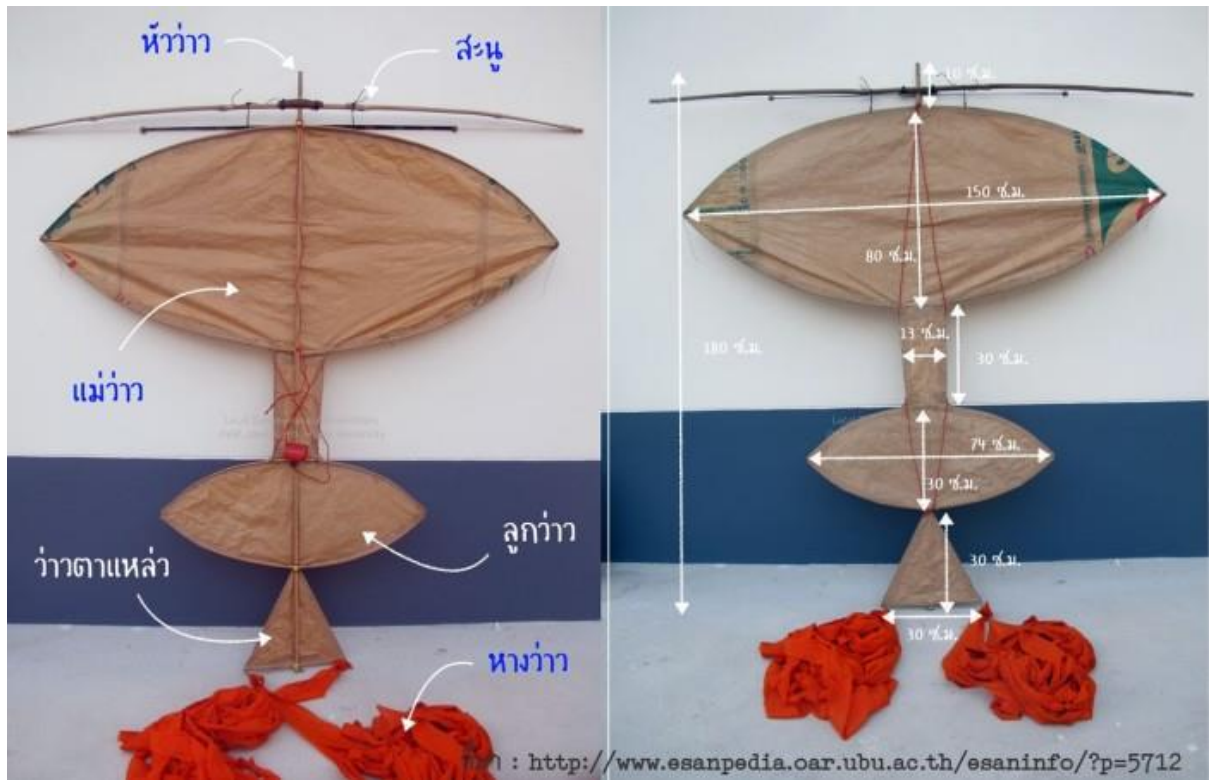
ว่าวธนู ซึ่งมีลักษณะคล้ายๆ กับว่าวจุฬา ลักษณะปลายหัวว่าวจะมีธนูติดตั้งอยู่ทั้งนี้ ธนูจะมีรูปร่างคล้ายธนูยิงศรทั่วไป แต่ธนูว่าวบริเวณสายจะทำจากใบลาน เชือกผูกยึดสองข้างที่ปลายธนูเมื่อว่าวปล่อยติดลม ใบลานกระทบกับกระแสลม จะเกิดเสียงดัง เป็นเสียงเพลง อย่างเป็นไพเราะ เสนาะหูมากซึ่งเวลาหน้าหนาว ชาวอีสานจึงนิยมทำว่าวธนู ออกไปปล่อยติดลม ผูกยึดไว้กับต้นไม้ หรือเสาเสี้ยนนา (กระท่อมนา) เพื่อให้เกิดเสียงเพลงขับกล่อมบรรเลงเพลงให้ชาวนาฟังจนเพลิน หลับสบายในช่วงนอนนา ฝ่าข้าวที่เกี่ยวเสร็จ เพื่อรอส่งขาย หรือใส่ยุ้งข้าว ซึ่งเสียงว่าวธนูก็จะขับกล่อม ตลอดทั้งคืน เรียกว่า เป็นเพื่อนนอนนาจนรุ่งเช้า จึงจะเออว่าวลงมาเก็บและรอปปล่อยในตอนเย็นของวันถัดไป

นายอาคมกล่าวว่า ว่าวธนูทำกับมือขึ้นมาเองก่อนนั้น บิดาเป็นคนสอนทำและพาเล่นว่าว ซึ่งวิธีทำว่าวธนู ไม่ได้ยุ่งยากอะไร โดยเริ่มแรก ก็จะนำไม้ไผ่มาเหลา ให้ได้ตามขนาดที่ต้องการ แล้วประกอบเป็นโครงว่าว ต่อมาใช้กระดาษชุบซีเมนต์ที่ใช้แล้ว (สาเหตุที่ใช้ เพราะทนทาน) มาติดกาแล้วแปะตามโครงว่าว เสร็จแล้ว นำธนูมาติดตั้งที่ปลายหัวว่าว และมีใบลาน ผูกยึดกับด้ามธนูสองข้าง เมื่อปล่อยว่าวสู่อากาศ ติดลม ใบลานกระทบกระแสลมก็จะเกิดเสียงดัง เป็นเสียงเพลงไพเราะ ก็เป็นอันแล้วเสร็จ นำว่าวไปใส่หาง และที่ผูกเชือกว่าวด้วย อีกอย่างก่อนจะนำธนูติดตั้งปลายว่าว จะต้องทำการทดสอบเสียงธนูก่อนว่า จะมีเสียงไพเราะมากน้อยแค่ไหน ด้วยการแกว่งธนูไปรอบๆ ตัว เพื่อฟังเสียง เมื่อได้เสียงที่ต้องการแล้ว จึงจะนำธนูไปติดตั้งที่ปลายหัวว่าว

ช่วงเดือนธันวาคม หลังฤดูเก็บเกี่ยวข้าวแล้วเสร็จ จะเตรียมทำ "ว่าวสะนู" เพื่อปล่อยขึ้นให้ล่องลอยบนท้องฟ้า "สะนูว่าว" บางแห่งเรียกว่า "ธนูว่าว, ทะนูว่าว, อุด" หรือ "หมากต้อ" ทางใต้ เรียกว่า "แอก" มีลักษณะคล้ายคันธนู ที่ติดอยู่บนหัวว่าว เมื่อว่าวล่องลอยอยู่บนท้องฟ้ามีลมพัดผ่านใบสะนู เมื่อว่าวติดลมบนลมจะสะบัดสะนูทำให้เกิดเสียง ต้อต้ง ต้อต้อ ต้อต้ง คล้ายเสียงดนตรี จึงเรียกว่าที่ติดสะนูนี้ว่า "ว่าวสะนู" จะเกิดเสียงฟังดูแล้วให้ความรู้สึกวังเวง ท่ามกลางความเงียบสงบแห่งราตรีกาล เป็นเหมือนดนตรีที่ขับกล่อม

สะนู เครื่องทำเสียงชนิดหนึ่ง รูปร่างคล้ายหน้าจ้าง ใบสะนูทำด้วยใบตาล ใบลาน ติ้วไม้ไผ่ หรือทำด้วยแผ่นเงินแผ่นทอง ถ้าได้แผ่นเงินแผ่นทองเสียงจะไพเราะนัก **สะนู**นี้ใช้ติดที่หัวว่าว ปล่อยว่าวขึ้นไปในอากาศ ลมพัดสะนูเสียงจะดัง ฟังแล้วเกิดความเพลิดเพลินเจริญใจ ชาวนาที่ต้องใช้หลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดินหากินมาแต่ดึกดำบรรพ์ ได้รับความทุกข์ทรมาน เมื่อได้ยินเสียงสะนูดังก็จะลืมทุกสิ่งทุกอย่าง ลืมกระทั่งความทุกข์

ช่วงปลายปีในภาคอีสานจะอยู่ในช่วงฤดูหนาว จะมีลมหนาวพัดมาจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้อากาศเย็นลง หรือบางครั้งชาวบ้านจะบอกว่า "**ลมว่าว**" มาแล้ว ซึ่งจะอยู่ในช่วงหลังการเก็บเกี่ยวข้าวของชาวนา ชาวอีสานจึงนิยมเล่นว่าวกันในช่วงนี้ คือ ช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ของทุกปี

วาว ที่คนอีสานนิยมเล่นกันนั้น คือ วาวสองห้อง หรือ วาวต้อยต้อย ถือเป็นวาวพื้นเมืองอีสาน รongมากคือ วาวอีลุ่ม วาวจุฬา วาวประทุน และเมื่อถึงเทศกาลงานบุญ เช่น งานบุญกุ่มข้าวใหญ่ ประชาชน มักจะจัดให้มีการแข่งขันวาว โดยมีการกำหนดการตัดสินที่หลากหลายกันไป เช่น ความสวยงาม หรือวาวที่ขึ้น ลมได้สูงที่สุด วาวที่มีเสียงดังและไพเราะที่สุด เป็นต้น

สะนู หรือ ธนูวาว

สำหรับ สะนูวาว หรือ ทะนูวาว (ตามการออกเสียงแบบชาวอีสาน) หรือ ธนูวาว คือ เครื่อง ไม้หรือของเล่น ที่ทำไว้ใช้ในช่่วงเวลาว่างจากการทำงานของคนไทยในสมัยโบราณ โดยจะใช้ติดอยู่บนหัวของ วาวที่ทำให้วาวมีความสมดุล และติดลมได้อย่างสวยงาม นอกจากนี้ ยังเป็นสิ่งอัศจรรย์อย่างยิ่งที่สามารถทำให้ เกิดเสียงดนตรีบรรเลงได้อย่างไพเราะจับใจ ทางภาคกลางเรียก "วาวหง่าว" หรือ "ต้อยต้อย"

คนไทย โดยเฉพาะทางภาคอีสานมีความเชื่อว่า ว่าวที่มีแอกหรือสะนูประกอบว่าว ถือเป็นเครื่องบ่งบอกถึงการเสี่ยงทายเรื่องต่างๆ เช่น การเสี่ยงทำนายฟ้าฝนในแต่ละฤดูกาล ถ้าว่าวติดลมลอยอยู่บนท้องฟ้าตลอดทั้งคืน มีความเชื่อว่าปีนั้นฝนฟ้าจะตกต้องตามฤดูกาล ไร่นาและการทำมาหากินจะอุดมสมบูรณ์ แต่ถ้าว่าวขาดหรือเชือกขาด เสียงแอกไม่ดัง ก็มีความเชื่อว่าในปีนั้นน้ำจะแล้ง ส่วนการเสี่ยงเพื่อเลือกคู่ครอง ถ้าใครเก็บว่าวได้จะถือว่าเป็นคู่ครองอยู่กินกันอย่างมีความสุข นอกจากจะเป็นการละเล่นแล้วยังใช้ประกอบพิธีกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อและวัฒนธรรม เช่น การเสี่ยงทาย สะเดาะเคราะห์ เป็นต้น

ว่าวที่จะติดสะนูได้ต้องมีขนาดใหญ่ ทำจากไม้ไผ่นำมาเหลาให้ได้ขนาด จากนั้นจึงมัดเป็นรูปสัตว์ตามจินตนาการของผู้เป็นเจ้าของ แต่ที่บ้านทุ่งจะนิยมทำว่าวจุฬาภัณฑ์ เมื่อทำโครงร่างจากไม้ไผ่เสร็จสมบูรณ์แล้วใช้เชือกมัดให้แข็งแรง ยึดด้วยกระดาษแข็งหรือวัสดุที่ทนต่อการเสียดสีของอากาศ ในขณะที่ล่องลอยอยู่บนท้องฟ้า (กระดาษถุ่นปูนซีเมนต์จะเหมาะสมที่สุดเพราะทนทานแม้โดนไอน้ำจากหมอกก็ไม่ขาดทะเล่งง่าย) ในอดีต กาวที่ใช้ติดกระดาษคือ **ยางมะตูม** ที่ได้มาจากลูกตูมกา สมัยปัจจุบันกาวลาเทกซ์หาได้ง่ายและสะดวกกว่า

ส่วนหูและหางของว่าวนำมาจากวัสดุที่อ่อนพริ้วเช่น กระดาษย่นสีสนัต่างๆ หรือพลาสติกจากถุงก๊อบแก๊บก็ได้ โดยเฉพาะส่วนหาง ซึ่งเป็นส่วนที่เกิดความสมดุลในขณะที่อยู่บนอากาศ เมื่อตอนเด็กๆ พวกเราจะลงทุนไปขอจิวรเก๋าๆ ของพระที่วัดที่ท่านไม่ได้ใช้แล้ว มาทำเป็นหางว่าวได้ตามขนาดที่ต้องการ (ตามภาพประกอบด้านบน เพราะทนทานจริงๆ ลมแรงเพียงใดก็ไม่ขาดง่าย)

เมื่อได้ว่าวตามขนาดที่ต้องการแล้ว ก็จะถึงขั้นตอนการทำสะนู ซึ่งมีลักษณะคล้ายๆ กับธนูที่ใช้ล่าสัตว์ เพียงแต่ว่าเปลี่ยนจากสายเชือกมาเป็น **ใบลาน** หรือ**ใบตาล** ยึดด้วยเชือกติดกับปลายสะนูทั้งสองข้าง จากนั้นจึงใช้ขี้ผึ้งยึดประกบรอยของเชือกเพื่อมิให้หลุดเมื่ออยู่บนท้องฟ้าเมื่อประกอบเสร็จแล้ว จะนำมาแกว่งเพื่อทดสอบเสียง จนได้เสียงเป็นที่พอใจ แล้วจึงนำมามัดไว้บริเวณส่วนหัวของว่าว ก่อนที่ปล่อยว่าวจะต้อง **"แต่งเค่าวว่า"** เพื่อเชื่อมโยงระหว่างตัวว่าวกับเชือกว่าว เพื่อให้เกิดความสมดุลกัน จากนั้นจึงโยงด้วยเชือกจากเค่าวว่าวเป็นระยะกว่า ๑๐๐ เมตร

จากนั้นเจ้าของว่าวจะเตรียมวัง โดยมีผู้ช่วยจับว่าวหนึ่งคน แต่ถ้าเป็นว่าวขนาดใหญ่ต้องใช้ผู้ช่วยไม่น้อยกว่า ๒ คน เมื่อเริ่มวังทำให้เชือกตึง จะผูกให้ตัวว่าวล่องลอยขึ้นสู่ท้องฟ้า แล้วคลายเชือกให้ได้ระยะตามที่ต้องการ ผูกไว้กับต้นไม้ที่แข็งแรง ส่วนพื้นที่สำหรับการปล่อยว่าวสะนู ก็จะเป็นบริเวณทุ่งนาหลัง

การเก็บเกี่ยวเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมนักแล ในสมัยก่อนยังไม่มีสายไฟฟ้าแรงสูง ทำให้สะดวกต่อการปล่อยวาว แต่ในยุคนี้ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ เมื่อวาวล่องลอยอยู่บนท้องฟ้า เจ้าของวาวจะมองเห็นลึบๆ มองผลงานอย่างชื่นชม และกลับไปนอนฟังเสียงระฆังของตนเองในยามค่ำคืน เจ้าของวาวแต่ละคนจะจำเสียงระฆังของตนเองได้เป็นอย่างดี หากคืนไหนเสียงระฆังหายไป นั้นหมายความว่า วาวได้ร่วงหรือเชือกขาดไปแล้ว เขาจะเกิดความกระวนกระวายใจเป็นอย่างมาก รุ่งเช้าจึงต้องเป็นภาระที่จะต้องตามเก็บวาวคืนมาให้ได้ บางครั้งตามไปพบบนต้นไม้สูง หรือปลายต้นไม้ ต้องใช้เวลานานพอสมควรจึงจะตามเก็บคืนได้ หรือบางครั้งบางคราวตกไปไกลถึงในบริเวณป่าช้า ก็ต้องทำใจกล้าชวนเพื่อนฝูงไปเป็นเพื่อนเพื่อตามเก็บคืนมาจนได้

การทำสะนูวาว

สะนู หรือ **ทะนู** (เขียนอย่างภาษาอีสาน) เป็นเครื่องเล่นประกอบวาว ในภาคอีสานมาแต่โบราณ โดยมีส่วนประกอบหลักคือ **คัน** **เคา** เป็น

คันสะนู ทำมาจากไม้ไผ่ซางไฟ หรือไผ่บ้าน อายุตั้งแต่ ๓-๔ ปีขึ้นไป เพราะจะได้มีความแข็งเหนียว ยืดหยุ่นดี ไม่หักง่าย

เคา หมายถึง ส่วนที่เป็นสายระฆังเป็น (ปั่น) สะนู กับปลายคันทั้งสองข้าง แต่ก่อนนิยมใช้เส้นไหมมาทำ (หาง่ายในยุคสมัยนั้น) แต่ในปัจจุบันนิยมใช้ด้ายไนลอนอ่อนแทนเพราะหาง่ายกว่าและมีราคาถูก

ปั่น (ปั่น) หรือ **ใบ** (พัด) เป็นตัวที่ทำให้เกิดเสียงเวลาถูกลมพัด ปั่นจะหมุนไปมาโดยมีเคาเป็นตัวยึด เกิดเป็นเสียงสูงต่ำ เป็นสะนู อย่างพื้นฐานจะใช้ ไบลาน ไบตาล ไบเกต (การะเกตหรือต้นลำเจียก) มาทำ สำหรับวาวที่เด็กๆ เล่นกัน ถ้าเป็นสะนูมาตรฐานของหนุ่มๆ ก็จะทำจากหวาย เครื่องมือมากแตก หรือทองเหลืองตีเป็นแผ่นแบนหลายยาวๆ แต่โดยทั่วไปนิยมใช้หวาย เพราะเหนียวและให้เสียงดี ส่วนเครื่องมือมากแตกให้เสียงนุ่มนวล แต่ก็ไม่ค่อยทนทาน โดนลมไปนานๆ มักเป็นขาดหรือหัก สมัยใหม่นี้สะดวกมากหันไปใช้แถบพลาสติกแบนๆ (ที่ใช้รัดกล่องพัสดุสิ่งของในการขนส่ง)

อุปกรณ์ในการทำสะนู

- ไม้ไผ่ซาง หรือไม้ไผ่บ้าน ความยาว ๓-๔ ปล้อง ตามความเหมาะสม สำหรับนำมาผ่าเหลาทำคันสะนู
- หวายแก่ปล้องเท่าๆ กัน ขนาดนิ้วก้อย ยาว ๔ ปล้อง หรือตั้งแต่ ๙ กำมือขึ้นไป
- พรำสำหรับผ่าไม้ไผ่ มีดตอกสำหรับปาด เหลาเป็นสะนู และคันสะนู
- เหล็กซี่ (เหล็กหมาด) ขนาดเล็ก ประมาณซี่กำน่อม ตีปลายแล้วฝนปลายให้แหลม สำหรับเจาะรูหัวใบเป็นสะนู
- ด้ายสำหรับทำสายต่องหรือสายย่น (หว่งหัวสะนูเพื่อร้อยเคายึดกับคันธนู)

วิธีทำสะนู

- นำไม้ไผ่มาผ่าซีกให้ได้ขนาดกว้างประมาณ ๒ เซนติเมตร เหลาให้กลมเหลือขนาดประมาณ ๑.๕ เซนติเมตร แล้วเหลาตกแต่งส่วนปลายทั้งสองด้านให้เรียวสมดุลกัน เพื่อจะได้คล้องสายเคา/เป็นสะนูได้ตั้ง อย่าให้เล็กนักเดี๋ยวจะหักเสียก่อน อาจต้องมีการลนไฟเพื่อตัดแต่งเล็กน้อยให้มีความโค้งสวยงาม
 - นำหวายตัดให้เกินขนาดความยาวที่กำหนด (*คันทะนู*) ไปสัก ๑ ฝ่ามือ นำไปลนไฟถ่าน หรือแก๊สอ่อนๆ ตัดให้ตรงด้านใดด้านหนึ่ง พอตัดได้ทีแล้วรีบเอาผ้าชุบน้ำเย็นลูบหรือแช่น้ำสักครู่หนึ่ง เพื่อไม่ให้หวายคิ่นตัว
 - ปาดเอาเป็นและหัวสะนู โดยเล็งเอาด้านที่ตรงเป็นหลักเพื่อทำเป็นเริ่มปาดจากข้อหวายด้านหนึ่งไปพอประมาณช่วงกลาง ก็เปลี่ยนไปปาดจากข้อหวายอีกด้านหนึ่ง เพื่อจะได้เล็งหาเอาความตรงของเป็นสะนูไปด้วย ใช้คมมีดตอกปาดชุดให้ได้พอประมาณก่อน อย่าเพิ่งปาดลงจนลึก จากนั้นก็พลิกกลับด้านตรงข้ามกับที่ปาดไว้แล้ว ทำเหมือนกันกับด้านที่ที่แล้ว
 - เมื่อปาดหัวปาดท้ายได้พอประมาณแล้ว (*ปกติความหนาบางของเป็นสะนู ๑/๑๖ นิ้ว หรือครึ่งทูน*) แต่อย่าเพิ่งให้บางเท่าขนาดที่จะเอาจริง เพราะอาจจะลำบากในการแต่งใบ
 - นำไปแช่น้ำไว้ ประมาณ ๖-๑๒ ชั่วโมง เพื่อถ่ายต่อการเหลาเป็น พอเห็นสมควรว่าเกือบได้ความบางตามต้องการแล้ว นำไปถ่วงเพื่อให้เป็นสะนูเหยียดตรงดี หาชของหนักๆ ถ่วงไว้ ประมาณ ๓-๕ วัน ค่อยนำมาเหลา แต่งต่ออีกทีอาจขัดด้วยกระดาษทราย (*สมัยก่อนใช้ขวดแก้วทุบให้แตก เอาคมแก้วค่อยๆ ปาดเบาๆ จนเรียบเสมอกัน แต่บางคนชำนาญใช้มีดตอกก็ค่อยๆ เหลาแต่งได้เรียบเนียนเหมือนกัน*)
 - จากนั้นก็จะเอาเหล็กซีเฝ้าไฟให้แดงเจาะรูที่หัว ตรงใต้ข้อหวาย ประมาณรอยบากเป็น เจาะให้ได้ตรงกลางทั้งสองข้างทะลุกัน อีกด้านหนึ่งของหัวสะนูก็ทำเหมือนกัน เมื่อเจาะเสร็จทั้งสองด้าน ก็มาหันเหนือข้อหวายเพื่อบากเอาหัวสะนู หันตัดส่วนที่ไม่ต้องการออก แล้วจะได้หัวสะนู นำไปเจียน ไปตัดขัดกระดาษทรายให้กลมกลิ้ง
 - ส่วนหัวสะนูนี้เป็นส่วนสำคัญเกี่ยวกับเสียงที่เกิดจากการสั่นของใบสะนู ถ้าเล็กไปเสียงอาจจะแหลมเพราะสั่นด้วยความเร็ว สมัยก่อนช่างสะนูจะใช้ขี้สูด (*ชันโรง หรือท่ามะโรง*) หุ้มให้ใหญ่มีน้ำหนักขึ้นเสียงก็จะหุ่มนุ่มนวลขึ้น สมัยปัจจุบันใช้เศษพรากติกกลนไฟหุ้มแทนเพราะหาง่ายดี
- การปรับแต่งเสียงสนูดด้วยขี้สูด หรือขี้ผึ้ง (ชันโรง)**
- การทำใบเป็นหรือใบสะนูในปัจจุบัน ผู้เขียนพบว่าช่างทำสะนูยุคใหม่ใช้วัสดุพลาสติกแทนหวาย โดยใช้พลาสติกเกรดของเส้นยาวๆ ที่ชาวบ้านนำไปสานเป็นตะกร้านั้นแหละมาทำส่วนหัวสะนูก็หุ้มด้วยพลาสติก (*ด้ามแปรงสีฟัน*) มาลนไฟหุ้ม ก็ได้เสียงแปลกๆ ดีเหมือนกัน

สะนูหรือ ทะนู (เขียนอย่างภาษาอีสาน) เป็นเครื่องเล่นประกอบบ่าว ในภาคอีสานมาแต่โบราณ โดยมีส่วนประกอบหลักคือ คันทะนู เป็น **คันทะนู** ทำจากไม้ไผ่ขางไฟ หรือไผ่บ้าน อายุตั้งแต่ ๓-๔ ปีขึ้นไปเพราะจะมีความแข็งเหนียว ยืดหยุ่นดี **เคา** หมายถึง ส่วนที่เป็นสายระหว่งเป็น(เป็น)สะนูกับปลายคันทะนูทั้งสองข้าง แต่ก่อนนิยมใช้สายไหมทำ แต่ในปัจจุบันนิยมใช้ด้ายไนลอนอ่อน **เป็น(เป็น)**เป็นตัวที่ทำให้เกิดเสียงเวลาต้องลมพัดเป็นจะหมุนไปมาโดยมีเคาเป็นตัวยึด เกิดเป็นเสียงสูงต่ำ เป็นสะนู ทั่วไปจะทำจาก ใบลาน ใบตาล ใบเกด (การะเกดหรือลำเจียก) ซึ่งใช้เป็นของเล่นเด็ก ถ้าเป็นสะนูมาตรฐาน จะทำจากหวายเพราะจะเหนียวและให้เสียงดี

วิธีการเล่นว่าว

การนำว่าวขึ้นสู่กระแสลมหากว่าเล่นเพียงคนเดียวก็ให้อาวางราวอยู่กับพื้น หันหัวว่าวมาทางหัวคนชักว่าว ระยะห่างจากตัวสัก ๒-๓ เมตร แล้ววิ่งพร้อมกระตุกสายป่านโดยการรักษาจังหวะการกระตุก ไม่แรงเกินไปเพื่อให้ว่าวสามารถปรับตัวเข้ากระแสลม แต่หากเล่นกัน ๒ คน ก็ให้อีกคนหนึ่งเป็นคนส่งว่าว อีกคนหนึ่งก็เป็นคนชักว่าวโดยคนส่งว่าวควรห่างจากคนชักว่าวประมาณ ๔-๕ เมตร ตั้งหัวว่าวขึ้นเพื่อรอจังหวะของกระแสลมแล้วจึงส่งว่าวไป คนชักว่าวจะกระตุกสายป่านจนว่าวลอยขึ้นแล้วก็ควบคุมโดยการกระตุกสายป่านให้เป็นถูกจังหวะ การบังคับว่าวหากว่าแรงที่เรากระตุกสายป่านมีมากจะทำให้ว่าวขึ้นได้สูงตามแรงที่เรากระตุก และหากต้องการผ่อนลงมาให้ว่าวอยู่ในระดับที่ต่ำก็ควรลดแรงลงมาเล็กน้อย